företagarna

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Stockholm	Vår referens	Dnr
2025-06-27	André Nilsson	LI2025/0067

Remissyttrande

SOU 2025:17 *Anpassning av svensk rätt till avskogningsförordningen*

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om den angivna utredningen. Här följer våra synpunkter.

Sammanfattning av utredningens förslag
Utredningen föreslår hur svensk lagstiftning bör anpassas till EU:s avskogningsförordning (EU) 2023/1115 (EUDR). Förordningen förbjuder försäljning inom EU och export av vissa råvaror och produkter (bland annat trä, soja, nötkreatur, palmolja) om de inte är avskogningsfria, producerade i enlighet med nationell lagstiftning och omfattas av en korrekt genomförd due diligence. För att Sverige ska kunna klassas som ett lågriskland krävs kompletterande regler och en effektiv tillsynsstruktur. Utredningen föreslår bland annat en ny lag, ändringar i skogsvårdslagen, samt sanktionsbestämmelser som inkluderar både administrativa avgifter och straffrättsliga påföljder.

Företagarnas synpunkter
Företagarna tillstyrker i stort syftet med EU:s avskogningsförordning – att minska unionens bidrag till global avskogning och skogsförstörelse. Samtidigt anser vi att det är av avgörande betydelse att de förslag som nu föreslås i svensk rättsanpassning tar full hänsyn till svenska förhållanden och inte leder till oproportionerliga administrativa bördor, särskilt inte för små och medelstora företag. Vi delar utredningens synpunkt att nuvarande regler är mer än tillräckliga för att Sverige ska motverka avskogning.

Företagarnas ingångar i skogspolitiken är att:

- Åtgärder mot global avskogning är viktiga, särskilt när det handlar om handel med länder där regnskog avverkas.
- Svenska förhållanden skiljer sig från övriga EU. Sverige är till två tredjedelar täckt av skog, generell avskogning är inte ett större hot, samtidigt som skogen är en viktig faktor i vår konkurrenskraft.
- Skogspolitiken ska utgå från att produktionen i skogarna behöver öka för att bidra till minskade koldioxidutsläpp, exempelvis genom ersättning av fossila material och fossilt bränsle, samt bindning av koldioxid i natur och material.
- Nya regelverk bör inte leda till ytterligare administration eller tillsynskostnader för småföretagare.
- Reglerna måste vara enkla att förstå och efterleva för alla skogsägare.

Allmänna synpunkter
Avskogningsförordningen är utformad för att hantera ett globalt problem – den storskaliga skogsskövlingen, främst i tropiska områden. Sverige har helt andra förutsättningar. Landet är till två tredjedelar täckt av skog, och det svenska skogsbruket regleras redan av en omfattande miljölagstiftning. Det föreligger inte någon generell risk för avskogning i Sverige.

Vi efterfrågar en implementering som innebär så små ingrepp som möjligt i förutsättningarna att bedriva svenskt skogsbruk, eller sälja svenska skogsprodukter, samtidigt som det är viktigt för Sveriges konkurrenskraft att vi uppnår de krav som krävs för att Sverige ska klassas som ett lågriskland i förordningens mening.

Företagarna anser att bördan av nya kontrollskyldigheter och system för tillbörlig aktsamhet och annan informationshantering, inte ska falla på småföretagarna.
Vi motsätter oss förslag om att kontrollverksamheten ska avgiftsfinansieras. Tillsyn och efterlevnad av EU-regler är ett statligt ansvar och bör därför finansieras genom anslag till ansvariga myndigheter. Redan i dag möter svenska företagare en omfattande regelbörda som påverkar både konkurrenskraft och innovationsförmåga negativt. Småföretag lägger idag redan i snitt 8–10 timmar per vecka på administration. Den tiden måste minska. Ytterligare avgifter eller rapporteringskrav riskerar att minska investeringar i företagens kärnverksamheter och leda till högre konsumentpriser, vilket också påverkar inflationsutvecklingen.

Om avgifter för kontroller ändå införs förordar vi modellen där faktiska kontroller faktureras, framför förslaget om årlig kontrollavgift.

Vi ser också med oro på omfattande nya krav för informationsinsamling och arkivhållning av stora datamängder, som exempelvis arters vetenskapliga namn, geolokalisering för alla markområden där de relevanta råvarorna som används i produkten, eller i produktionen av produkten, och tillräcklig entydig verifierbar information om att produkterna är avskogningsfria. Kraven riskerar att orsaka betydande administrativa kostnader, som ytterst försvagar svenska företags möjlighet att utöva sin kärnverksamhet.

Merparten av Sveriges småföretag består av endast en person. När man dessutom beaktar alla privatpersoner med skogskonton eller som äger mindre arealer skogsmark blir det uppenbart att både nuvarande och föreslagen lagstiftning är alltför komplex och resurskrävande för att kunna efterlevas på ett rimligt sätt av dessa grupper. Regelverken riskerar att utestänga småskaliga, hållbara aktörer som har viljan att följa lagen men saknar kapacitet att navigera ett administrativt system som i praktiken är utformat för större organisationer. Det är varken rättssäkert eller ändamålsenligt att införa regler som i realiteten bara kan efterlevas av större aktörer med tillgång till juridisk och administrativ expertis. Enbart större företag, som redan omfattas av krav om tillbörlig aktsamhet, borde utsättas för kontroller och krav om informationsinsamling och arkivhållning av den omfattande data som är aktuell enligt direktivet. Såväl i skogspolitiken som generellt bör EU:s ”Think small first”-princip vara grunden.[1]

Att samla in data och lägga tid på rapportering skapar i sig inget värde – vare sig som garanti för att verksamheten uppfyller uppställda krav eller som bidrag till ökad hållbarhet. Det är vad som faktiskt sker i kärnverksamheten som har betydelse för såväl efterlevnad som miljöpåverkan. Regler och krav bör därför utformas med fokus på praktiskt önskat resultat, inte på utförd administration.

Företagarna avstyrker förslag om att införa tuffare regler för att anlägga skogsplantage.
Skogsplantager kan, rätt hanterade, bidra till ökad koldioxidbindning och en mer effektiv råvaruproduktion. Nya anmälningsskyldigheter och tillhörande sanktionsregler riskerar att motverka utvecklingen av ett klimatsmart och resurseffektivt skogsbruk. Lagstiftning bör i stället uppmuntra investeringar i hållbar produktion, inte lägga ytterligare hinder i vägen.

Sverige bör fullt ut ta hänsyn till de förenklingsförslag som kommissionen presenterat efter att utredningen var färdigskriven.
Sedan utredningen färdigställdes i februari 2025 har EU-kommissionen presenterat ett antal förenklingsåtgärder för att underlätta implementeringen av avskogningsförordningen (EUDR). Dessa inkluderar vägledning och utbildning för företag, harmonisering av tolkningar mellan medlemsländer samt justeringar av bilagor för att tydliggöra vilka produkter som omfattas. Företagarna anser att det

[1] https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy-and-sme-friendly-business-conditions/sme-test_en

är av största vikt att det svenska genomförandet fullt ut beaktar dessa förenklingar. Det är särskilt angeläget att företag som verkar som återförsäljare eller mellanled inte behöver duplicera redan genomförd kontroll, utan kan hänvisa till tidigare rapporter i leveranskedjan – en möjlighet som kommissionen uttryckligen förespråkar. Implementeringen i Sverige bör sträva efter största möjliga tydlighet, proportionalitet och administrativ enkelhet, i linje med kommissionens intentioner.

André Nilsson
Näringspolitisk expert
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna